

Listominant insekti – uništavači biljnog „laboratorija“

Автор(и): проф. д.с.н. Ангел Харизанов

Дата: 07.09.2017 Брой: 9/2017

Insekti prelaze na gajene biljke hiljadama godina, proces koji se nastavlja i danas. Tokom ovog perioda, veliki deo njih je promenio svoju specijalizaciju u ishrani – zoofagi su postali fitofagi, fitofagi u zoofage, neutralne vrste u fitofage ili zoofage, itd. Fitofagi se postepeno prilagođavaju da se hrane određenim delovima biljaka – korenom, stabilom, plodovima, semenom, lišćem, itd., a neki od njih specijalizuju se za ishranu delom određenog organa. Takvi su insekti mineri lišća, koji se hrane samo parenhimom listova, ne oštećujući epidermu, žile ili peteljku.

Ovu grupu uglavnom čine mikro-lepidoptere i određene grupe muva, iako vrste iz drugih grupa štetnih insekata takođe izazivaju miniranje. Hraneći se parenhimom listova, insekti mineri lišća smanjuju fotosintezu i povećavaju

intenzitet disanja, transpiracije, gubitka vode i druge procese koji negativno utiču na rast, plodonošenje i dugovečnost biljaka. Poznato je da oko 90–95% suve materije koja se koristi za izgradnju drugih organa, uključujući plodove, potiče od fotosinteze. Insekti mineri lišća svrstavaju se u takozvane fiziološke štetočine – one oštećuju "laboratoriju" biljaka – listove.

U slučajevima jake infestacije, šteta ima fatalan uticaj na količinu i kvalitet proizvodnje i na životni vek biljaka (miner paradajzovog lista, krompirov moljac, itd.). U slučaju mine leptira jabuke, stabla jabuke postepeno prelaze na naizmenično plodonošenje i na kraju na potpunu sterilnost.

Insekti mineri lišća su stalne štetočine na mnogim usevima (uglavnom u staklenicima), kao i na duvanu i semenskom krompiru. Šteta se manifestuje stvaranjem "mina", uglavnom na gornjoj strani listova, različitog oblika, obojenja i položaja. Često su mine brojne i zauzimaju celu površinu lista.

Suzbijanje insekata minera lišća je otežano zbog skrivenog načina života larvi, ali trenutno je veliki broj proizvoda (za minera paradajzovog lista i mine leptira na voćnim usevima) i efikasnih parazitoida protiv muva minera lišća štetnih u staklenicima odobren za praktičnu upotrebu. Suzbijanje je efikasno kada je organizovano na vreme i sprovedeno pravilno i odgovarajućim sredstvima za zaštitu bilja.